

Elżbieta Bieniek

Realizacja projektów edukacyjnych w gimnazjum

Projekt edukacyjny w prawie oświatowym

Od 1 września 2009 roku w przed-szkolach i szkołach wdrażana jest nowa podstawa programowa, wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17). W części dotyczącej zalecanych warunków i realizacji wskazuje ona na konieczność wykorzystywania przez nauczycieli różnorodnych metod aktywizujących, w tym metody projektu edukacyjnego. Metoda ta ma pomagać w osiąganiu celów kształcenia i wychowania oraz w kształceniu umiejętności, jakie powinien nabyć uczeń kończący gimnazjum, a których osiągnięcie nie zawsze można sprawdzić w trakcie egzaminu testowego.

Zgodnie z nową podstawą programową szkoła między innymi ma uczyć:

- umiejętności wykorzystania zdobytych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów,
- tworzenia wypowiedzi: jej przygotowania i publicznego wygłaszania.

Uczniowie mają:

- poznać i zrozumieć zjawiska spotykane w otaczającym szkołę świecie, sprawnie komunikować się z innymi ludźmi i umieć wspólnie działać,

– przygotować się do wykonywania różnych zadań, które życie osobiste, uczestnictwo obywatelskie i praca zawodowa stawiają przed dorosłym człowiekiem.

Na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. – zmieniającego rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 156, poz. 1046) – uczniowie klas gimnazjalnych, w których obowiązuje nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, mają obowiązek udziału w realizacji projektu gimnazjalnego, który został zdefiniowany jako zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod.

PROCEDURY REALIZACJI PROJEKTU

1. Projekt edukacyjny może dotyczyć treści nauczania określonych w podstawie programowej poszczególnych edukacji przedmiotowych bądź wykraczać poza te treści albo mieć charakter interdyscyplinarny.

2. Uczeń gimnazjum jest zobowiązany zrealizować projekt edukacyjny.

Projekt jest planowanym przedsięwzięciem edukacyjnym realizowanym przez zespół uczniów przy wsparciu nauczyciela.

3. Dyrektor szkoły, na pisemny umotywowany wniosek rodziców (prawnych opiekunów), w uzasadnionych przypadkach losowych lub zdrowotnych, może zwolnić ucznia z realizacji projektu.

4. W przypadku zwolnienia, o którym mowa w pkt. 3, na świadectwie ukończenia gimnazjum w miejscu przeznaczonym na wpisanie oceny za wkład ucznia w realizację projektu edukacyjnego wpisuje się „zwolniony” albo „zwolniona”.

5. Nauczyciele zgłaszają do dyrektora szkoły, na piśmie, tematy projektów edukacyjnych.

6. Uczeń/uczniowie ma/mają prawo zgłoszenia do wychowawcy swojego tematu projektu.

7. Zespół nauczycieli do spraw projektu powołany na Radzie Pedagogicznej dokonuje analizy zgłoszonych tematów pod kątem możliwości ich realizacji, wykonalności, stopnia korelacji z podstawami programowymi, innowacyjności, spodziewanych efektów dydaktyczno-wychowawczych oraz atrakcyjności.

8. Dyrektor szkoły ogłasza Szkolną Bazę Projektów Edukacyjnych.

9. Uczniowie zainteresowani realizacją konkretnego projektu składają wychowawcy klasy pisemną deklarację udziału w jego realizacji (karta projektu) zał. nr 1.

10. Czas realizacji projektu określa Dyrektor szkoły wraz z Radą Pedagogiczną.

11. Zespół uczniowski przy współpracy nauczyciela – opiekuna projektu opracowuje Kartę Pracy Zespołu – załącznik nr 2.

12. Zasady tworzenia zespołu uczniowskiego do projektu edukacyjnego:

- Skład zespołu dobierany pod kierunkiem nauczyciela,
- liczebność zespołu 3-6 osób,
- zespół powinien łączyć uczniów osiągających lepsze i gorsze wyniki w nauce.

Taki sposób tworzenia grupy wpływa na wzajemne korzystanie ze swoich wiadomości i umiejętności i pozwala nawiązać bliższe relacje z osobami, z którymi do tej pory kontakty były sporadyczne.

13. Zadania uczniów – członków zespołu projektowego

- wybranie tematu projektu edukacyjnego ze szkolnej listy opracowanej przez nauczycieli po konsultacjach z nauczycielem opiekunem,
- zgłoszenie propozycji własnego tematu po skonsultowaniu z opiekunem,
- określenie celów projektu i zaplanowanie etapów jego realizacji,
- wykonanie zaplanowanych działań,
- publiczne przedstawienie rezultatów projektu.

14. Celem projektu jest kształcenie u uczniów:

- odpowiedzialności za własne postępy,
- podejmowania grupowych pomysłów,
- umiejętności poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł,
- rozwiązywanie problemów w twórczy sposób,
- umiejętności stosowania teorii w praktyce,
- rozwoju samoorganizacji i kreatywności,

- przygotowanie do publicznych wystąpień,
- nauki samodzielności i podejmowania aktywności,

15. Projekt jest samodzielnie realizowany przez uczniów pod opieką nauczyciela

W trakcie realizacji projektu uczeń/uczniowie może/mogą korzystać z pomocy ekspertów z zewnątrz lub innych nauczycieli.

16. Zadania nauczycieli – opiekunów projektu

- wprowadzenie uczniów w tematykę projektu,
- postawienie przed uczniami ciekawych i edukacyjnie wartościowych problemów lub zaproponowanie uczniom rozwijających i inspirujących do myślenia i działania zadań,
- opracowanie i zawarcie kontraktu na wykonanie projektu z zespołem uczniowskim,
- towarzyszenie uczniom we wszystkich etapach pracy nad projektem, pomagając w poszukiwaniu sposobów rozwiązania postawionego problemu, w planowaniu działań i organizowaniu pracy zespołowej,
- ocenianie na bieżąco pracy zespołu, dawanie informacji zwrotnej, wskazywanie, co można zrobić lepiej lub inaczej.

17. Zadania wychowawcy

- poinformowanie uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o realizacji projektu,
- prowadzenie działań organizacyjnych związanych z realizacją projektu przez wszystkich uczniów klasy, w szczególności:
 - wyboru tematu i grupy projektowej przez każdego ucznia klasy,
 - monitorowanie udziału uczniów w pracach zespołu poprzez kontakt z opiekunem zespołu,
 - przekazanie rodzicom informacji o wynikach monitorowania,

- komunikowanie się z opiekunami projektów w sprawie oceny zachowania,
- prowadzenie odpowiednich zapisów w dokumentacji szkolnej, związanych z realizacją przez ucznia projektu edukacyjnego (dziennik lekcyjny, arkusze ocen, świadectwo, inne ustalone przez szkołę).

18. Zadania koordynatora

- koordynowanie pracy nauczycieli, w tym opiekunów projektów,
- przygotowanie harmonogramu pracy na dany rok szkolny,
- monitorowanie przebiegu realizacji prac projektowych,
- nadzór nad dokumentacją projektów,
- koordynowanie organizacji publicznej prezentacji,
- udział w ocenie projektów poszczególnych zespołów,
- podsumowanie realizacji projektów na Radzie Pedagogicznej.

19. Szkolna dokumentacja projektu edukacyjnego

(Osoby odpowiedzialne: koordynator i opiekunowie poszczególnych projektów).

- lista projektów na dany rok szkolny wraz z danymi prowadzących,
- lista grup projektowych,
- karta projektu, wskazująca temat projektu, jego główny cel i cele zadaniowe oraz harmonogram realizacji projektu, który zawiera listę głównych działań, ich wykonawców i ramy czasowe prowadzenia tych działań oraz systematyczne wpisy nauczyciela opiekuna z kolejnych etapów realizacji projektu edukacyjnego przez uczniów,
- karta samooceny ucznia,
- karta oceny projektu.

20. Dokumentowanie pracy zespołu uczniowskiego

- a) Podstawową dokumentacją pracy zespołu uczniów jest karta projektu.

- b) Dodatkowo mogą być:
- teczka projektu,
 - internetowy blog,
 - zdjęcia, nagrania, filmy, rysunki,
 - omówienia przeprowadzonych rozmów i konsultacji,
 - zbierane przez uczniów przedmioty i materiały związane z projektem,
 - karta samooceny ucznia,
 - karty oceny projektu,

21. Realizacja projektu obejmuje:

- a) wybór tematu projektu w terminie wskazanym w statucie szkoły,
- b) określenie celów projektu i zaplanowanie etapów jego realizacji,
- c) wykonanie zaplanowanych działań,
- d) opracowanie Karty Pracy Zespołu,
- e) zbieranie materiałów i ich selekcja,
- f) spisanie kontraktu pomiędzy zespołem a opiekunem zawierającym:
- określenie tematu,
 - określenie terminu realizacji i prezentacji końcowej,
 - określenie formy realizacji,
 - określenie sposobu prezentacji;
 - wyznaczenie terminów i sposobu konsultacji z nauczycielem,
 - ustalenie zasad dyscypliny pracy.

22. Publiczna prezentacja rezultatów projektu

Prezentacja projektu jest zwieńczeniem prac prowadzonych przez uczniów. Typowa prezentacja powinna odbyć się na forum klasy lub przed szerszym audytorium, jeżeli tematyka projektu może być interesująca również dla innych uczniów lub jeżeli taką formę projektów gimnazjalnych przyjęto w szkole, np. „dzień projektów”.

Forma prezentacji, jaka zostanie wybrana przez uczniów, zależy przede wszystkim od tematu projektu, ale również od pomysłowości i oryginalności członków zespołu. Podstawowym celem prezentacji jest zainteresowanie słuchaczy i efektywne przedstawienie rezultatów swojej pracy.

23. Dopuszcza się następujące formy prezentacji:

- a) konferencja naukowa połączona z wykładami,
- b) forma plastyczna, np. plakat, collage z opisami, album,
- c) przedstawienie teatralne, inscenizacja,
- d) książka, broszura, gazetka,
- e) prezentacja multimedialna,
- f) model, makietę, budowla, prezentacja zjawiska,
- g) happening, marsz,
- h) sesja dyskusyjna,
- i) inna, pod warunkiem, że zostały wcześniej uzgodnione i zaakceptowane przez koordynatora oraz opiekuna projektu

– Kryteria oceny projektu edukacyjnego

1) Ocena za wkład pracy ucznia w realizację projektu jest oceną opisową.

2) Ocena wynika z oceny trzech elementów:

a. oceny efektu końcowego (wytworu), a w szczególności:

- zawartość merytoryczna, treść, zgodność z tematem projektu,
- oryginalność,
- kompozycja,
- stopień wykorzystania materiałów źródłowych, trafność dowodów i badań
- estetyka i staranność,

b. wkładu ucznia w realizację projektu, a w szczególności:

- zaangażowanie ucznia,
- pomysłowość i innowacyjność,
- umiejętność pracy w grupie,
- udział ucznia w praktycznym wykonaniu, wielkość zadań,
- stopień trudności zadań,
- terminowość wykonania przydzielonych zadań,
- poprawność wykonania indywidualnie przydzielonych zadań,
- pracowitość,
- udział w prezentacji.

c. oceny prezentacji, w tym:

- poprawność językowa,
- słownictwo specjalistyczne,
- efekt artystyczny,
- atrakcyjność,
- technika prezentacji,

3) Maksymalna liczba punktów przyznana za projekt wynosi 20.

Wyszczególnione w pkt. 2 elementy podlegają następującej punktacji:

- efekt końcowy (wytwór) – 5 punktów,
- wkład pracy ucznia – 10 punktów,
- prezentacja – 5 punktów.

4) Przy wystawianiu oceny nauczyciel ma prawo uwzględnić samoocenę ucznia i ocenę jego pracy przez zespół, a także opinie pozyskane od odbiorców projektu, np. wyniki ankiety, dyskusji.

5) Temat projektu oraz ocenę opisową uzyskaną przez ucznia za wkład pracy w realizację tego projektu wpisuje się na świadectwie ukończenia gimnazjum – „Uczeń/Uczennica realizował/a projekt edukacyjny na temat: ...”.

6) Ocena projektu edukacyjnego nie ma wpływu na:

a. oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych.

b. promocję do klasy programowo wyższej lub ukończenie gimnazjum.

Każda wykonana i doprowadzona do końca praca nad projektem powinna być oceniona i nagrodzona. Mówiąc o ocenie, nie mamy na myśli typowego oceniania szkolnego w formie stopnia, ale przede wszystkim poinformowanie uczniów o poziomie osiągniętych

rezultatów, o mocnych i słabych stronach wykonanej pracy oraz o tym, co i jak można zrobić lepiej.

Zaangażowanie uczniów w prace projektowe, sposób organizowania współpracy w zespole powinny wpływać na ocenę zachowania (zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w wewnątrzszkolnym systemie oceniania). Jeśli projekt jest wdrażany w ramach programu nauczania danego przedmiotu lub przedmiotów, to wysiłek uczniów związany z pracą nad projektem oraz jego efekt mogą być ocenione oceną szkolną, przy czym w projekcie gimnazjalnym ocena ta jest fakultatywna i zależna od rozwiązań przyjętych przez szkołę.

Opracowano na podstawie:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4 poz. 17).

2. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. – zmieniającego rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 156, poz. 1046).

3. A. Mikina, B. Zając, *Jak wdrażać metodę projektów*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006.

4. M.S. Szymański, *O metodzie projektów*, Wydawnictwo Akademickie „ŻAK” Warszawa 2000.

5. J. Strzemieczny, *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne*.

Załącznik 1
KARTA PROJEKTU EDUKACYJNEGO

Temat projektu.....
Imię i nazwisko nauczyciela
Cele projektu (rozwiązanie konkretnego problemu)
.....
.....
.....
Czas realizacji.....
Wielkość grupy.....
Imienny skład zespołu:
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik 2
KARTA PRACY ZESPOŁU

Projekt:
Skład zespołu:
.....
Opiekun

<i>Zadania do wykonania</i>	<i>Osoby odpowiedzialne</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Materiały potrzebne do realizacji</i>	<i>Potwierdzenie wykonania wraz z datą</i>	<i>Podpis nauczyciela</i>	<i>Uwagi, zalecenia</i>

<i>Mgr lic. Elżbieta Bieniek – diecezjalny metodyk ds. katechezy w diecezji radomskiej, katechetka w Publicznym Gimnazjum Gminnym w Iłży.</i>
